

Моделі оцінки ринку інтелектуальної власності

Ю.Г. ТИМОШЕНКО

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

61077 Україна, м.Харків, майдан Свободи, 4

julie_tim@mail.ru

Ринок інтелектуальної власності – це сукупність соціально-економічних відносин у сфері обміну, за посередництвом яких здійснюється реалізація товарів, на які поширюється право інтелектуальної власності. Під «правом інтелектуальної власності» в роботі розуміється право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним Кодексом та іншими законами.

На ринку інтелектуальної власності існує два види товарів: оригінальна продукція та контрафактна продукція. Оригінальна продукція – це продукція вироблена з дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності.

Контрафактна продукція (більшість авторів вживають термін «контра факт») – це продукція, що порушує право інтелектуальної власності. Цей вид продукції має чотири різновиди: власне контрафактна продукція - це продукція, випущена з неправомірним розміщенням на ній (підробкою) фірмових товарних знаків з метою введення споживачів в оману; товар-імітатор - це продукція, випущена з копіюванням або стильовим запозиченням окремих елементів фірмових товарних знаків; фальсифікована продукція - це продукція, виготовлена з порушенням технології або неправомірним використанням знака для товарів та послуг, чи копіюванням форми, упаковки, зовнішнього оформлення, а так само неправомірним відтворенням товару іншої особи та паралельний ввіз - це імпорт товарів, захищених торговою маркою, без авторизації власника торгової марки.

Серед задач аналізу, оцінки та діагностики ринка інтелектуальної власності однією з основних є задача кластеризації цього ринка за рівнем захисту права інтелектуальної власності в різних країнах.

Запропонована в роботі модель кластеризації включає в себе три основних стадії: 1) формування інформаційного простору ринка інтелектуальної власності; 2) застосування метода кластерного аналізу ринку інтелектуальної власності; 3) аналіз результатів.

Серед цих стадій найбільш важливою є друга стадія, вивчення якої включає 3 етапи. Для реалізації цих етапів використовується програмний пакет STATISTICA.

Першим етапом кластерного аналізу завжди є нормалізація даних зібраних на стадії формування інформаційного простору ринка інтелектуальної власності.

Другий етап аналізу - це побудова ієрархічних дерев для кожного з досліджуваних періодів у вигляді діаграм. На цих діаграмах відображаються відстані, для яких відповідні елементи зв'язуються у єдиний кластер. У результаті аналізу таких дерев виявляються кластери та провадиться їх інтерпретація.

Третій етап - визначення за допомогою метода К-середніх складу інтерпретованих кластерів. Для застосування цього метода потрібно зафіксувати кількість кластерів та визначити критерії розбиття на ці кластери.

Результатом реалізації запропонованої моделі кластеризації є розбиття усіх країн на відмінні за своїми показниками кластери. За відмінністю показників, що визначають центри кожного з кластерів, можна проаналізувати ступіть різниці між кластерами. Що дає можливість виявити тенденції розвитку захисту прав інтелектуальної власності у різних країнах, провести порівняльний аналіз об'ємів контрафактної продукції, виявити тенденції формування збитків від порушення прав інтелектуальної власності та більш точно передбачати такі збитки у майбутньому.